

19.21x25.77	1/2	עמוד 56	הארץ - מוסף הארץ	25/09/2026	99168993-4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

מאחורי קווי הנימוס :

מאחורי קווי הנימוס

מספרים לנו שאירופה היא זירה בלתי־פוסקת של תקריות אנטישמיות, אבל עיר קטנה באיטליה מסרבת לשותף פעולה בועז יזרעאלי, לוקה

חיפשנו שוב ושוב אנטישמיות בעיירה קטנה באיטליה, אך לשווא. עוינות מצאנו דווקא במפגש עם ישראלים בועז יזרעאלי עמוד 56

... אחרי כשנה וחצי בעיר האיטלקית לוקה אפשר להתרשם שלא פשוט להיות ישראלי באירופה. לפני כמה ימים, כשנכנסנו למכונית בחניון הקטן שמול הדירה, ניגשה אל אשתי שכינה מבוגרת מכובדת למראה והחליפה אתה כמה מילים. כשהתברר לה שאנחנו ישראלים, התרגי שות עזה קפצה עליה. כבוד גדול יש לה ליש־ראל, הכריזה כשלחצה בחום את ידי שנינו. ישראלים בשר ודם! לא כל יום היא זוכה לפגוש כאלה.

באגף המאווררים והמזגנים בסניף של רשת החשמל מדיה־וורלד פגשתי את איש המכירות איימן, שנבדל משאר העובדים בכך שדיבר אנגלית, מה שאיפשר לנו לנהל שיחה קולחת. הוא עלם חמודות בן 23, שאביו היגר לכאן ממרוקו לפני כרבע מאה, גבוה ורוזה, מעט גמלוני, וכנור סף לאיטלקית, הוא דובר ערבית, אנגלית וגם קצת צרפתית. בהמשך התברר שגם העברית לא ורה לו. בחור ערני. הוא חושב להתחתן בקרוב ולשם כך ייסע למרוקו. אמנם לא חסרות בחורות בלוקה, אבל הוא מעוניין בבחורה מרוקאית. אף שהוא עצמו יליד איטליה, זה נראה לו יותר מתאים. כך עשה גם אביו לפניו. נסע להביא אישה ממרוקו. לא, אין לו שום דבר נגד בחורות איטלקיות, ודאי שלא, זה פשוט עניין של... הוא חיפש את המילה וחיך במבוכה.

בהמשך נחשפה המשיכה שלו ליהדות. היא מסקרנת אותנו. בעיקר תפס אותו מורה נבוכים. זה ספר שיש בו הרבה כוח, הוא מאוד התחבר, ובכלל, הרוחניות של הרמב"ם זה משהו חזק לדעתו, הוא מתעמק בה. כן, הוא קרא את מורה נבוכים; הוא קורא ערבית. מהתגובה שלי הוא הסיק שהידע שלו בנושא גדול משלי, ודאי ההתעניינות. ונדמה לי שקצת איכזבה אותו הברות האדישה הזאת. עניין גדול יותר התעורר בי כשלמדתי שבביתו, בית אביו ואמו, מכינים אוכל מרוקאי, משהו שאפשר בהחלט להתגעגע אליו; בלוקה אין מסעדות מרוקאיות.

הוא לא עורר חשד, הערבי הזה, למעט בדבר אחד: הוא הרבה לחייך והיה חביב. וכידוע, אלה הכי מסוכנים. אוקיי, אדוני הצעיר, רמב"ם, אישה מרוקאית, נשמע נחמד, אבל מה עם עזה

והפלסטינים; אין לך שום דבר לומר לי — הישראלי שמולך — על כל ההרג ההמוני והגירוש ושאר מעשי ההתאכזרות שלנו כלפיהם? כלום? אפילו לא על הפרעות והרציחות בשטחים? אבל הוא, מתוך חוסר עניין, או אולי כישרון דיפלומטי של אדם נעים הליכות, סבור שהנושא מורכב, יש אנשים טובים ורעים בשני הצדדים, ובאופן כללי עדיף שכולם יחיו בשלום.

כפעם הבאה שפגשתי את איימן, שוב בחנות, הוא אמר שהוא רואה בעצמו סוג של הרצל ושואב השראה מראשית הציונות. יש לו חזון לאומי: להחזיר את אינספור המרוקאים הצעירים שעזבו ועוזבים את ארצם. זה בוער בו גם הידיעה שיש לשפר אותה בהרבה כדי שהם ירצו לחזור לשם כך הוא פעיל בארגונים שיוזמים כל מיני פרויקטים במרוקו בתחום החינוך, החקלאות והרפואה. אפשר לעשות את מרוקו גדולה שוב, או לפחות מקום שלא בהכרח רוצים לברוח ממנו. הוא אופטימי אבל יודע שהדרך ארוכה. אם השינוי לא בא מלמעלה הוא יבוא מאנשים כמוהו.

גם בשיחה עם זוג תיירים מלונדון בני כ-40, שישבו בשולחן סמוך לשלנו בבית קפה בכיכר פרנצ'סקו בעיר העתיקה, נכזבה התקווה להיתקל בקצת אנטישמיות, או לפחות אנטי־ישראליות. הגבר, חסון, קירח ומקועקע כהוגן, שאל אם אני תומך בנתניהו ובמלחמה, ונענה בשלילה. זה איכזב אותו, כמעט עד כדי ברוגז. אני כנראה לא מבין, הוא טען, שישראל היא העומדת בחזית ההגנה בפני השיטפון האיסלאמי. היא החומה האחרונה בינו לבין אירופה. הזוג הזה היה מתוסכל וממורמר. הם סובלים מהצקות של מוסלמים. האישה התלוננה שהיא לא יכולה ללכת ברחוב במכנסיים קצרים וגוי־פיייה: יירקו עליה, יקללו. הם כבר עברו עם שלושת ילדיהם לשכונה אחרת אבל לשווא. גם שם זה אותו דבר. הם משוכנעים שחמאס הוא שעומד מאחורי כל זה, ומודאגים מהאפשרות שייאלצו לעזוב את אנגליה. ישראל ומאבקה בחמאס, ובערבים בכלל, נתפסים אצלם כסמל. מלחמת בני האור בבני החושך. לא משנה מה

99168998-9	25/09/2026	הארץ - מוסף הארץ	עמוד 57	2/2	37.81x35.22
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

מאחורי קווי הנימוס :

אישה מטיילת בפירגנה. במפגשי הכלבים התגלתה הפתעה: לשכניי אין דבר נגד ישראל צילום:AFP / Tiziana Fabi

דווקא הישראלים שפגשנו הותירו טעם מר בפה. בקפה נתקלנו בצמד תיירים מהמולדת: אם ובנה, היא מורה, הוא תיכף מתגייס. מתברר שלמרות היותם חילונים הם החלו לשמור כשרות באחרונה. למה? ובכן, למה לא. הבחור סיפר שזו "מצווה להתגייס לסיירות". "מצווה", מפי חילוני? לא התכוונת "חובה"? לא, הוא התעקש. מצווה

לעין ולאוזן. אבל רק עברו דקה או שתיים וכבר למדנו שעל אף היותם חילונים הם שומרים כש־רות באחרונה. למה? ובכן, למה לא. זה באוויה והבחור מייחל לעשות "שירות משמעותי"; הוא סבור ש"מצווה להתגייס לסיירות". הדיבור הזה שלו היה לא לטעמנו, וצרמה במיוחד המילה "מצווה" מפי נער חילוני חמוד בן 18. לא התכ־וונת לומר "חובה"? לא, הוא התעקש, מצווה. מצווה נוספת שנטל על עצמו היתה לא להביט

כנשות לוקה, כי יש לו חברה בבית. נאמנות וצ־ניעות זה שילוב נאה. היה לא קל להכיל את כל זה. הגבנו איך שהגבנו, והמורה לספרות נופה בנו וטענה שאנחנו "שיפוטיים". לא הכחשנו. די בולט היה שהיא ובנה היו היחידים במקום שלא שתו כלל, אפילו לא לגימת יין קטנה. זו כנראה לא פעילות משמעותית, אולי גם מסוכנת: אל כוהול עשוי לערפל את החושים ומוטב לשמור אותם מחודדים כשאתה מאחורי קווי האויב האנטישמי.

בשיחה נוספת עם איימן עלתה הערכתו הר־בה לישראל. בכך הוא הזכיר לי קרובת משפחה קשישה וקשיחה. גם הוא, כמוה, אחוז התפעלות מההישגים של מדינה כה צעירה וקטנה. כן, יש בעיות עם הפלסטינים (הוא רואה דמיון למאבקו של צבא מרוקו נגד הבדלנים במערב הסהרה; הוא עצמו שירת והשתתף בלחימה), אבל אין בכך כדי להאפיל על ההצלחות של ישראל בת־חומי החקלאות, המערכות הציבוריות, הצבא, המדע והטכנולוגיה. שלא לדבר על מיווג התר־בויות המפואר של יהודים ממגוון ארצות. זה נר־תן לו השראה. גם עם השראה לא מתווכחים, ולא ראיתי טעם להעמיד מולו אמיתות אחרות, שמאירות את התוצאה העדכנית של המפעל הציוני באור פחות אוהה.

הנה, אולי פרנקו ייתן עבודה. אדריכל מש־כיל בן כ־50, שמאלני, על ראשו קסקט של סר־ציאליסט ומתחתיו צמה קטנה. נפגשנו כמה פעמים באופן לא מתוכנן כשטיילנו אני עם הכ־לב שלי והוא עם השלושה שלו במדשאות שס־ביב העיר העתיקה. שמאלני, אבל מתון. לא, אין לו דבר נגד הישראלים כציבור; יש לו הרבה נגד מדיניות הממשלה, טיבה ומעשיה ובראשם המל־חמה, אבל זה לא התגבש אצלו לכדי רגש אנטי־שמי ראוי לשמו. היה מוור לשמוע את השמות סמוטריץ' ובן גביר במבטא איטלקי דשן ועם זאת מדויק למד.

אף שאני יושב כאן כבר זמן מה, אני חייב להודות שלא פיתחתי הרבה עניין פעיל בארכי־טקטורה, באמנות, באופרה; ובאוכל, מסעדות ויין — עוד פחות. אבל מה שאולי יכפר על כך הוא הרושם הזה: תושבי לוקה הם אנשים שנעים לחיות בקרבם. הם שכנים נעימים לבית, לקניות בסופר, למפגשי כלבים, לתור בדואר, להליכה ברחוב, לישיבה בקרבתם בבית קפה, ובכלל למ־רחב הציבורי. כלומר הם יודעים להיות נעימים זה כלפי זה. האם זה לא חשוב, ואולי הכי חשוב? כמי שגדל בארץ, קשה שלא לחוש איוו פליאה והערכה.

יש אמנם צרות ובעיות באיטליה, מבחינה כלכלית, פוליטית, אבטלה, שכר נמוך ביחס ליוקר המחיה, ויש כמוכן את הצל השחור של המאפייה שמעביר את הנפש הקולקטיבית, ויש גם לא פעם עצבים בכביש, קללות ונפנופי ידיים, אבל נראה שיש איוושהי פורמולה מוסכ־מת שהופכת את החיים בצוותא למשהו נסבל; נדמה שהמצע הבסיסי שהם גדלים עליו יש בו איווה רצון טוב ויציבות. או מכל מקום כך זה נראה לעין ישראלית שרגילה לווייב ציבורי שו־נה לגמרי. דרך עין ישראלית גם הדברים הסת־מיים והקטנים ביותר כאן עשויים לעורר תחושה של שיטוט בארץ פלאית: החיים הם לא מלחמה מתמדת. יש איוו ממשות של הוויה אורחית. המ־שאבים הנפשיים לא הולאמו. ■